

Izhaja vsaki četrtek ob 11. uri dopoldne. Rokopisj se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1-50.

Rokopise sprejema uredništvo v Gorici, dvorišče sv. Hilarija št. 7.

Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8—12 dopoldne v upravnistiveni sobi.

Naročnino in znamenila sprejema upravništvo v Gorici, Semeniška ulica št. 9. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petit vrstah, in sicer: če se tiska enkrat 14 vin., dvakrat 12 vin., trikrat 10 vin. Večkrat po pogodbi.

Naročnino in oglase je plačati v Gorici.

Izdajatelj in odgovorni vrednik: **Ivan Bajt** v Gorici.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič) v Gorici.

Račun izgube ob volitvi v državni zbor.

Umen gospodar napravlja vsako leto primerjavni račun ali bilanco in zraven še račun izgube in dobička. Na eni strani sešteje razne izgube in upadke, na drugi strani pa dobičke. Točnost tega računa je v gospodarstvu silno važna. Ali kakor vsaki gospodar za se, mora tudi celi narod skrbeti za bilanco narodnega gospodarstva in za račun izgube in dobička narodnega gmotnega in duševnega imetja. Volitve v državni zbor so nekoliko razkrile naše bogastvo in uboštvo, da je morda ravno zdaj najboljša prilika za bilanco in račun izgube in dobička slovenskega naroda. Za danes napravimo račun izgube.

1. Volitve so razkrile veliko uboštvo slov. naroda, a uboštvo kratki moštvo. Uboštvo je krivo, da je naše ljudstvo skoraj povsod silno odvisno in vsled odvisnosti izročeno na milost in nemilost bogatih kapitalistov. Pri direktnih in tajnih volitvah kakor na Kranjskem in v Trstu so bili naši volilci nekoliko zavarovani, pri volitvi volilnih mož pa so kapitalisti uspešno rabili svojo moč nasproti zadolženemu ljudstvu. Tako na Koroškem, v Istri, na Štajerskem in tudi pri nas na Goriškem med samimi Slovenci, ker kapital nima narodnosti ali srca.

2. Volitve so pokazale veliko potratnost slovenskega naroda, kakoršno si komaj smejo dovoliti bogati in mogočni narodje, a nikakor ne naš skrajno odvisni in ubožni narod. Potratno se pri nas zameta ljudi in denar. Zameta se ljudi. Ne moremo tukaj govoriti o poedinih osebah, opozarjamo le na gorostasno potratno, ko narodno-napredna stranka — kranjska in goriška — zametava kar naenkrat celi stan duhovnikov! 1000 izobraženih in neodvisnih mož podijo od narodnega dela in to na Slovenskem, kjer je dela čez glavo, delavcev malo a plače nobene. Ali ni to naravnost besna politika?

Slovenci zametamo denar. Koliko tisoč kron je brez potrebe potrosila narodno-napredna stranka na Kranjskem, Štajerskem in Goriškem pri volitvah? Če so v mali vasi kakor je n. pr. Škrbinja zapili čez 400 K, koliko po celem Kranjskem? In te potrate ni še konec, agitacija se nadaljuje s časopisi in organizacijami stranke. Koliko denarja gre vsako leto za golo nič! Če bi bili Slovenci modri gospodarji, bi oni denar poslali v tužno Istro ali na Koroško ali v Trst bratom na pomoč, ki se borijo na življenje in smrt. Bojimo se, da ta potrata ljudi in denarja pripravi celi slovenski narod na kant. V boju s cerkvijo, ali kakor pravijo naprednjaki „s klerikalizmom“, so propali veliko večji narodje ko naš; mi sicer ne želimo biti proroki, ali eno resnico pa vže smemo tudi za 2000 let naprej povedati: cerkve ne bo nihče premagal!

3. Volitve so pokazale veliko demoralizacijo po nekaterih krajih. Ljudje so se prodajali za 1/2 litra vina ali za en golaš in so oddajali glasove najhujšim oderuhom. Pri nas na Goriškem cvete oderuštvo najbolj na Krasu in na Kanalskem, a ravno tam so ubogi delavski ljudje volili proslute mogočneže.

Te demoralizacije se bojimo tudi pri prihodnjih volitvah v deželni zbor, ker od deželnega zbora bo odvisno, ali bo dežela vdobivala dobičke od užitinskih doklad ali pa se bodo stekali še nadalje v žepe Gorupa in narodno-naprednih bogatinov. Gre se za stotisoče vsako leto. Predno nam jih dajo iz rok, se bodo branili na vse pretege in opivali uboge nerazsodne volilce. Odkrito bodi povedano: volitev v deželni zbor se bojimo, ker denar je vrag!

4. Volitve so izkazale veliko narodno izgubo. Izgubili smo svojega edinega poslanca na Koroškem, izgubili smo dva poslance v Istri in bojimo se, da tudi v Trstu bomo brez zastopnika. To so britke izgube slovenskega naroda. Če bi naši narodno-napredni imeli res kaj srca za narod, ne bi divjali tako proti slovenski duhovščini, ampak bi rajše klicali vse stanove na pomoč tužnim bratom na Koroškem, v Istri in v Trstu.

In to mora biti naloga vseslovenske politike: zbirati moči in ne več po nepotrebnem tratiti. Liberalizem je greh in potrata, zadal je narodu velike izgube, otresimo se ga!

Novo volitve za državni zbor.

Dne 3. t. m. so se vršile volitve v V. kuriji na Dunaju, na Češkem in Moravskem, v Šleziji, na Solnograškem, Štajerskem, na Goriškem, v Trstu in v Istri.

Na Goriškem je bil izvoljen dr. Gregorčič s 146 glasovi proti dr. Tumi, ki je dobil 141 glasov.

Na Dunaju so se izvršile volitve s sledečim uspehom: V I. okraju je bil izvoljen socijalist dr. Ellenbogen s 16.317 glasovi proti 15.333 kršč. soc. Bielhlova; v II. okraju je prišlo do ožje volitve med krščanskim socijalistom Prohasko in socijalistom dr. Adler-jem; pri ožji volitvi je zmagal Prohaska; v III. okraju je bil izvoljen dr. Luegger z 22.094 glasovi proti socijalistu Reumann-u, ki je dobil 18.382 glasov; v IV. okraju je bil izvoljen krščanski socijalec Axmann z 21.913 glasovi; v V. okraju pa socijalist Schumeyer s 24.336 glasovi proti krščanskemu socijalcu Menderju, ki je dobil 21.116 glasov. V okraju St. Hipolit je sijajno zmagal kršč. soc. Scheicher, v Korneuburgu kršč. soc. Mayer.

Zgubili so pri teh volitvah socijalisti na Češkem 6 mandatov in po enega na Moravskem in Štajerskem, dobili pa so enega v Šleziji (Tešinj) in tri na Niže-Avstrijskem; na dveh krajih pa pridejo v ožjo volitev.

Mladočehi so imeli dozdej na Češkem v V. kuriji 9 mandatov in na Moravskem 3, zgubili so dozdej 2 na Češkem in 1 na Moravskem. Češki narodni delavci so pridobili na Češkem 4, na Moravskem 1 mandat. Nemški radikaleci, ki so imeli dozdej en sam mandat v V. kuriji v Šleziji (Türk) so tega zgubili proti socijalistu, a dobili so jih 5 med Nemci na Češkem. Napredna nemška stranka, ki je imela dozdej na Češkem v V. kuriji dva mandata, zgubila je ista, katera so dobili nemški radikaleci. V Brnu je prišlo do ožje volitve med nemškimi naprednjaki in socijalisti. Nemška katoliška ljudska stranka, ki je imela zdaj 5 mandatov

v V. kuriji, je zgubila enega na Solnograškem. Krščanski-socijalci, ki so imeli 10 mandatov v V. kuriji na Niže-Avstrijskem, so zgubili 3 in so imeli še preostati ožjo volitev proti socijalistu Adlerju na Dunaju in nemškemu radikalcu Dötz-u v Kremisu.

Na gorenje Avstrijskem je kat. ljudska stranka obdržala svoje 3 mandate v V. kuriji in sicer sta bila zopet izvoljena poslanca Etz in Kern, novoizvoljen pa je Schlegl.

V Dunajskem Novem Mestu je obdržal svoj mandat socijalist Pernerstorfer proti kršč. socijalistu Steinerju.

V Kremisu je prejšnji poslanec Gessmann prišel v ožjo volitev z nemškim radikalcem Dötz-om. Pri ožji volitvi je zmagal Dötz.

Na Solnograškem je v V. kuriji zmagal nemški nacionalec Maider proti dosedanemu kat. kandidatu Tuselu.

Velepomemben in za nas Slovence velezanimiv je izid državnozbornske volitve za V. kurijo v Trstu. Tam namreč je prišel slovenski kandidat dr. Rybač v ožjo volitev s progressovcem Hortisem. Irredentovce peče ta izid neznansko. To se čita iz vsake vrste v njih listih, ko poročajo o tej volitvi.

„Affermazione d'Italianità“ ta pomen imajo za Italijane državnozbornske volitve na Primorskem. Njih glasila so vedno in vedno povdarjala, da je Trst čisto italijansko mesto in glej! Kar naenkrat izve svet, da je bilo vse to zatrevanje gola laž, kajti pri zadnji volitvi dobil je slovenski kandidat 6438 glasov, nasproti 8059, katere je dobil irredentovski kandidat Atilio Hortis. Če pomislimo, da je med 4901 volilci, ki so glasovali za socijalnega demokrata Učeka rja, večina Slovencev, — in če se nadalje pomisli, da je med 2410 glasovi, oddanih za Dompijer-ja lepo število Nemcev, potem bi bilo slovenskih glasov, ako bi se združili vsi za osebo dr. Rybača, skoraj ravno toliko, ako ne celo več, kakor italijanskih glasov. To so številke, katerih ne izbrise vsa rafiniranost židovsko-liberalnih listov; to so številke, ki dokazujejo ter nas navdajajo z nado, da se bližamo času, ko bomo Slovenci odločilen faktor, ali pa vsaj tolik faktor v Trstu, s katerem bodo morali računati Italijani in vlada.

Mi kličemo torej: slava vrlim slovenskim volilecem v Trstu, da so se na tako lep način zavedali svoje rodoljubne dolžnosti ter da so na tako sijajen način pokazali, da Slovani ob jadranskem morju v resnici — **vstajamo!** Pri ožji volitvi je dobil v nedeljo dr. Rybač 8414 glasov, dočim so združene italijanske stranke za Hortisa oddale le 10.699 glasov. Dr. Rybač je zdaj postavljen za kandidata v mestni skupini za tržaško okolico namesto viteza Nabergoja, ki se je odpovedal.

V Istri so Hrvatje in Slovenci zalibog v V. kuriji propadli. Izvoljen je radikalen Italijan Benati s 313 glasovi, hrvatsko-slovenski kandidat dr. Laginja pa je dobil le 282 glasov, socijalist Kristan pa 17 glasov.

Temu izidu se ne čudi pač nikdo, kdor je pazljivo čital poročila o nezaslišanem terorizmu, o protizakonitostih in volilnih goljufijah vsake vrste, ki so se po geslu „osar tutto“ dogajale za časa prvotnih volitev v Istri. A Slovenci in Hr-

vatje se niso imeli boriti le proti italijanskemu nasilstvu, marveč imeli so proti sebi tudi vlado, kajti drugače pač ni umevno, kako da sta dva ces. kralj. uradnika in sicer eden pri pošti, a drugi v arsenalu zamogla podpirati oklice na volilce, namenjen Benatijevi stranki.

Na Štajerskem je zmagal prejšnji zastopnik V. kurije dekan Žičkar. Dobil je 396 glasov, a njegov slovenski protikandidat Hribar 140 glasov. Po poročilih „Slov. Naroda“ bi človek mislil, da dobi Hribar 396 glasov, a Žičkar 140. Kakor pa si nasprotujejo številke v resnici, tako nasprotna so resnici izvestna poročila. Listi, ki stvari na tak način pretiravajo, morajo scasoma zgubiti vso vero pri ljudstvu. — V Bruku na Muri je bil isti dan izvoljen v V. kuriji katoliški kandidat Scheiswohl, v Feldbachu kat. kandidat Morsej, v Gradcu pa nemški nacionalec Wilhelm. — Kmečke občine so na Štajerskem volile dne 8. t. m. V celjsko-brežiškem okraju je zmagal vitez Berks, v ptujskem okraju dr. Ploj.

Na Tirolskem je dne 7. t. m. zmagal v peti kuriji krščanski socijalec Schraffler s 3 glasovi večine proti Dipauliju.

Na Kranjskem so se vršile 3. t. m. državnozbornske volitve za mesta in trge. Zmagala sta kandidata napredne stranke in sicer dr. Ferjančič v skupini gorenjskih in notranjskih mest in trgov z 42 glasovi večine, notar Plantan pa v skupini dolenskih mest in trgov. Izid volitve za ljubljansko mesto, kjer so štirje kandidati in sicer narodno-napredni dr. Tavčar, katoliško-narodni kanonik Sušnik, Nemeč Baumgartner in neodvisni kandidat Kunčič, je ta-le: Tavčar 919, Sušnik 409, Baumgartner 338, Kunčič 1 glas. Izvoljen je tedaj dr. Tavčar.

V Dalmaciji sta bila v mestih in trgih zopet izvoljena Šupuk in Borčič. V Šibeniku je dobil dr. Laginja 147 glasov, a v Makarski 44 glasov.

To ne pomenja družega, nego dokaz visokega spoštovanja, katero uživa ta idealen hrvatski rodoljub med vsemi avstrijskimi Jugoslavani.

Politični pregled.

Papež Leon XIII. in Francija.

— Društveni zakon, katerega je predložil francoski zbornici minister Waldeck-Rousseau in kateri zakon zahteva konfiskacijo premoženja krščanskih zavodov v Franciji, je vzbudil v Vatikanu veliko ogorčenje. Papež se je radi tega obrnil s posebnim pismom do pariškega kardinala ter zahteva, da duhovščina odločno brani svoje postavno jej zajamčene pravice. Bati se je, da nastane mej Vatikanom in Francijo resno razmerje, kar bi bilo le v veliko škodo Franciji.

Novoizvoljeni državni zbor.

— Še par tednov in vlada skliče novo izvoljeni državni zbor k delovanju. Po dosedaj dovršenih volitvah soditi, pridejo sicer nekatere nove moči v državni zbor, ali o njih sposobnosti za normalno delovanje v istem nahaja se danes malo upanja, ker program, na katerega so bile voljene, je bil radikalen program. Socijalni demokrati so zgubili v V. kuriji, ki je po njih mnenju njih domena, skoro polovico mandatov, a pridobili jih

niso mirnejši elementi, marveč so jih pridobili še mnogo burnejši, namreč radikalni Nemci, katerim zapoveduje znani nemirnež dr. Wolf. Res, da so v prvem začetku socialni demokratje uspešno podpirali nemško obstrukcijo, ali v zadnjem času postali so največji neprijatelji vsake obstrukcije, dočim so radikalni Nemci pod vodstvom Wolfa vedno pripravljani na najhujši boj, na najhujšo obstrukcijo, ako bi hotela vlada le količkaj pravično biti kakim nemški narodnosti, posebno pa Slovonom. Število teh ljudi sicer ni veliko, ali njih terorizem upliva tako močno na ostale liberalne nemške stranke, da se mu skoro ne morejo odtegniti. — Ker pa pride tudi iz Češkega nekaj več čeških radikalcev v državni zbor in bi tudi sploh Mladočehi ne mogli brez vsakega zadoščenja za storjena jim žaljenja začeti mirnega delovanja v novem parlamentu, je skoraj gotovo, da pride že v prvih sedmih novoizvoljenega državnega zbora do spopada med Nemci in Čehi in da ne bodo zamogle vse ostale stranke odstraniti iz zbornice burnih viharjev ter nadomestiti jih z mirnim delovanjem. Lepe so res želje, katere je izreklo češko veleposestvo v svojem te dni izdanem manifestu in tudi Poljaki in druge stranke so že site teh neplodnih prepričev, ki so na velikansko škodo cele države, ali bojimo se, da ostanejo še naprej kakor doslej vedno le prazne želje in da v Avstriji sploh ne pojde s parlamentarizmom več dalje, ako se ne upelje po izvenrednem potu nov državnozbornski poslovni red.

Ruski car Nikolaj II. — Ruski car Nikolaj II. je že prav popolnoma ozdravel ter zopet opravlja svoje državne posle. Poroča se, da se poda za kakih 14 dni v Carskoje selo in izostane vsako potovanje v druge kraje. Car je svojim dvema zdravnikoma podelil visoke nagrade in sicer dr. Popovemu 100.000 rubljev in ga je ob enem imenoval svojim osebnim zdravnikom, a dr. Popskemu pa 50.000 rubljev in naslov ruskega dvornega zdravnika.

Rusija in Turkestan. — Angleški list „Sunday Special“ je zvedel, da je odšlo 3000 mož ruske vojske iz Batuma na afganistansko mejo. A to da je le nekaka predstraža, v vzhodni Turkestan pa odpošlje Rusija 26.000 mož in 7000 konjenikov. Angleži so radi tega gibanja ruske vojske zelo vznemirjeni. Drugi viri pa še poročajo, da so se na indijsko-afganistanski meji pojavili veliki nemiri ter da so vstahi pobili tamošnje angleško vojaštvo. Prebivalstvo onih krajev je odbilo angleške ponudbe.

Bolgarski narod je prišel do spoznanja, da se mora otrestiti izvestnih tujih pijavk, ako hoče obstati. Prvo vprašanje, ki je ima zdaj rešiti, je kmetijsko vprašanje. V ta namen se je vršil minuli teden v Sredcu, glavnem mestu Bolgarije kmetijski shod, na kateri je prišlo iz vse Bolgarije nad 400 zastopnikov kmetijstva. Med njimi je bilo tudi nekaj po tujih socialistično pohujšanih elementov, ki bi bili radi shod razpršili

s tem, da so skušali spravljati na dnevni red razna politična vprašanja. Posrečilo pa se jim ni, ker je bila večina zmernih posestnikov, ki hočejo na vsak način preuredbo kmetijstva in njega napredek in oprostitev od židovskih pijavk. Sprejelo se je več važnih resolucij.

Vojna v južni Afriki. — Buri vrlo napredujejo v kapski koloniji. Udrlo jih je že okoli 5000, za njimi Angleži. Za vprvo je namen Burov, maščevati se nad Angleži za porušena jim domovja s tem, da pokončujejo od kraja angleško imetje v Kapu ter napravljajo velikanske škode.

Drugi namen Burov pa je ta, zvbiti za seboj Angleže v Kap ter tako izprazniti angleškega vojaštva Transvaal, kateri hočejo Buri potem na vseh krajih močno zasesti. Lord Kitchener nujno zahteva novih čet iz Anglije. Na mnogih krajih Buri nenadoma napadajo angleške oddelke, kateri so navadno poraženi. Glavno mesto Oranje-države, Bloemfontein so Buri popolnoma razdejali. Angleški časopisi zahtevajo, da se v Kapu takoj razglasi nagla sodb.

Po volitvi V. kurije

dne 3. t. m.

1. Laški listi jočejo.

Vsi Slovencem sovražni laški listi so prinesli članke o volitvi v V. kuriji na Goriškem, v katerih izražajo nevoljo, da je izvoljen dr. Gregorčič in ne dr. Tuma. Nekdaj je to tudi „Soči“ veljalo za gotovo znamenje, da so Slovenci pravo pogodili, kajti kar ne ugaja našim srditim narodnim neprijateljem, je gotovo Slovencem samim dobro. Le zdaj to več ne velja! „Soča“ še objavlja članke iz laških časopisov, v katerih Italijani jočejo nad izvolitvijo dr. Gregorčiča. „Piccolo“, „Il Friuli Orientale“ itd., vse je Gabrščeku prav, ko se gre proti svojim slovenskim rojakom, kateri so vse svoje moči žrtvovali domovini.

2. Kako je Gabršček stiskal roko Lenassiju.

G. Gabršček se je peljal pred ožjo volitvijo k g. Lenassiju, katerega je še pred par leti sramotil: „Bluž je šel na Dunaj, je glavo pustil zunaj“. Pri g. Lenassiju je bil tudi predsednik laške „Unione“ vitez dr. Pajer. Lahko si mislimo, kako je Gabršček g. Lenassiju stiskal roko in mu delal poklone. Obetal je vse, da bi le dobil liberalne laške glasove. G. Lenassi je zdaj postal prijatelj Gabrščekov. Z njegovo pomočjo so naprednjaki zmagali tudi pri prvotni volitvi za V. kurijo v Solkanu. Ljudje so g. Gabrščeka videli tudi, da je stiskal roko židu dr. Luzzatu ter ga prosil pomoči proti dr. Gregorčiču. Dobil je zagotovilo, da mu bodo pomagali. Tako je bila zveza z laškimi liberalci sklenjena in g. Gabršček je ves vesel brzojavil „Slovenskemu Narodu“ v Ljubljano: „Zmaga je popolnoma zagotovljena dr. Tumi“.

Poglejmo, s kom se je g. Gabršček zavezal proti dr. Gregorčiču? Osebe, s

katerimi je imel opraviti, so člani laškega liberalnega društva „Unione“, kateremu je glavna naloga: Boj proti Slovencem. Njih glasilo je „Il Friuli Orientale“, katero je tako polno sovraštva do Slovencev, da v vsaki številki pozivlja Italijane, naj napovejo boj proti Slovencem na vsej črti in da naj ne prizane-sejo niti nobim slovenskim deklam, katere treba zamenjati z laškimi. S temi ljudmi so se bratili ti narodni naprednjaki proti dr. Antonu Gregorčiču.

In ti ljudje se drznejo še imenovati dr. Gregorčiča furlanskega poslanca, radi tega, ker je nekaj katoliških furlanskih volilcev prostovoljno oddalo svoje glasove zanj?! Ti ljudje se drznejo imenovati dr. Gregorčiča izdajalca svojega naroda?! Sramota!

3. Kako so bili poraženi.

G. Gabršček je sklepal račune z g. Lenassijem in dr. Luzzatom. Dasi mu je bila pomoč od liberalnih Italijanov — največjih neprijateljev Slovencev — zagotovljena, je vendar ni dobil. Izdala se je beseda, naj se italijanski volilci ne udeležijo ožje volitve. Goriški laški kolodvoje so pričakovali, da jih bodo vsi laški volilci ubogali in da se tako nobeni slovenski stranki ne zamerijo. Vedeli so, da tudi brez njih zmaga dr. Tuma, kateremu so želeli zmage. S tem sklepom viteza dr. Pajerja je bil konečno tudi Gabršček zadovoljen. Toda kako prese-necenje! Katoliški furlanski volilci si niso dali ukazovati od goriških liberalcev. Volili so po svoji vesti dr. Antona Gregorčiča. S tem so bili ob enem poraženi slovenski in laški naprednjaki.

4. Napredna hudobija.

Ko je bil uspeh volitve v Gorici razglašen, začeli so slovenski naprednjaki po ulicah upiti: Evviva Pajer, evviva don Gregorčič, nostro deputato friulano! Goričani so se popraševali, kaj to pomenja. Nekateri so mislili, da je zmagal Italijan. Kmalu pa se je izvedelo, da kričijo tako narodno-napredni Slovenci. Sramota! Spreved po ulicah je vodila baje neka kapusova glava „Goriške ljudske posojilnice“.

Da je dr. Gregorčič pravi slovenski poslanec in da so volilni možje pravo zadeli, dokazujejo solze, ki jih pretaka „Piccolo“ in „Friuli Orientale“ po dr. Tumi...

Novice.

Volitev v kmečki skupini. Včeraj so volile na Goriškem kmečke občine. Na slovenski strani je izvoljen državnim poslancem g. Oskar Gabršček, župan v Tolminu, s 142 glasovi proti g. M. Rutarju, deželne sodnije svetovalcu, ki je dobil 139 glasov. Vspheh te volitve nas je zelo presenetil, kajti upali smo najmanj na 20 glasov večine. Zmagala je korupcija proti pravični stvari!

Da se zabrani razširjanje korupcije med slovenskim ljudstvom, treba je zdaj, da se čvrsto lotimo dela. Volitev v V. in

Povsod znana je jezuitska zvezdarna v Tananarivu na otoku Madagaskar, ki zavzema 6. mesto izmed vseh opazovališč na svetu. Poročilo akademije znanostij v Parizu (v seji dne 29. dec. 1890.) pravi: „Misijon na otoku Madagaskar ima v svoji sredi mnogo strokovnih učenjakov“.

V sprednji Indiji imajo jezuiti v zavodu sv. Frančiška Ks. imenitno opazovališče. Njegov ustanovnik je bil pater Lafont, ki je bil l. 1880 odklikovan z redom „indijske zvezde“. Ta katoliški duhovnik je postal častnik pariške akademije in ud starešinstva na angleški univerzi v Calcuti.

Tudi mej zamorci na spodnjem Zambesiju imajo jezuiti opazovalnico, katero vodi pater Ladislav Menyharth. Potrebno opravilo je zavodu daroval ogerški kardinal Haynold.

K najvažnejšim zavodom prištevajo strokovnjaki tudi opazovalnico v Manili. Ustanovil jo je P. Faura. Ta jezuit je znašel več pripravnih aparatov, mej temi tudi vremenski barometer za mornarje. Njemu in pa tovarišu P. Cireva so na svetovni razstavi v Chicagi vsled njunih pridobitev v znanstvu zlasti v magnetizmu in v vremenskem uplivanju — soglasno izrekli strokovnjaki pri mejnarodnem učenjaškem kongresu častno priznanje. — Opa-

IV. skupini je končana. Pokazala je, da je večina našega ljudstva na naši strani. Da bi ne bilo korupcije, imela bi naša stranka ogromno večino v obeh skupinah. Včeraj smo propali za 3 glasove, ko bi po prvotni štetvi morali imeti okoli 20 glasov večine.

Na noge tedaj, mili slovenski rojaki! V volilni borbi smo govorili in se pripravili, zdaj začnimo delati in se organizovati. — Dobra stvar mora prej ali slej zmagati!

V Furlaniji je prodel kandidat društva „Unione“ Antonelli s 65 glasovi proti dekanu Zanettiju, ki je dobil le 47 glasov.

Ljubljanski knezoškof — volivec. Premil. knezoškof dr. Anton Jeglič je šel volit dne 3. t. m., da je oddal glas kandidatu katoliške stranke. Hvala vrlemu vladiki za lepi zgled!

Slovenski delavci, prepisite se pod mesto! S 1. dnem t. l. je prišla v veljavo nova domovinska postava od l. 1896. Mnogo vas je zdaj v Gorici, ki sinete zahtevati, da vam prisodijo domovno pravico v Gorici. Ali za to se je treba zglasiti s posebno prošnjo. Pridite torej v soboto, dne 12. t. m. ob 6^{1/2} uri zvečer v sobo kat. delavskega društva, v semeniški ulici 9. l., kjer bo govor: o novi domovinski postavi. Ravno tako tudi v nedeljo, dne 13. t. m. ob 4. pop.

Po zmagi v V. kuriji. — Kakor blisk se je raznesla po celi goriški deželi novica, da je Gregorčič zmagal. Ljudstvo je dalo duška svojemu veselju s streljanjem, z razsvetljavo, z zastavami itd. Z Vipavskega nam poročajo, da so po vseh hrihribih streljali in da je bilo vse v zastavah. Na Krasu so streljali in pritrkavali. Tudi v Brdih je bilo vse po koncu od veselja. Divji naprednjaki so se kar poskrili. Nihče ne ve, kedaj so prišli domov.

Pri Petru bo kosilo, pri Jeleni pa velika večerja — Da si jih videl, naprednjake, kako so brez sukenj letali okrog po Gorici dne 3. t. m. Agitirali so v potu svojega obraza. Suknje so odložili v krčmi, da so bili bolj gibčni. Če si katerega pozdravil ali ga nagovoril, nisi dobil drugega odgovora kakor to: Nimam časa, nimam časa! Pridi k Petru! Pri Petru (Caravegia) imamo kosilo, pri „Jeleni“ pa veliko večerjo! — In res! Pri Petru so imeli banket, pri katerem so se slišale razne napitnice o gotovi zmagi na vsej črti. Na večer pa se jim je vreme nekoliko pokazilo. Namesto velike večerje, so imeli le malico. Radi tega jih je po potu domov zelo zeblo...

Nesebičnost narodno-napredne stranke — Naši možje-volilci dobili so iz „Goriške tiskarne“ kar po več iztisov nenaročene „Soče“, katera naj bi jih bila speljala na led. A čujte! — pošiljatve niti niso bile zadosti frankirane, možje so morali poštarino doplačati, a so tudi spoznali narodno-napredno sebičnost.

LISTEK.

O nazadnjaštvu katoliške duhovščine.

Kakor čivkajo vrabci neprestano svoj: čiv, čiv — po strehah, tako ponavljajo po vseh shodih liberalci svojo pesem, o „nazadnjaštvu“ katol. duhovščine. Njihovi podrepniki, dasi se razumejo na napredek — kakor zajec na beben, navadno k'rajajo svojim kolovodjem. Kdo bi jim zameril, da hočejo biti napredni. Saj je lahko biti „narodno-napredni“? Par fraz o „farjih“ in „nazadnjaštvu“ začivka — pa je napreden. — Mi pa jim ne bomo vračali z merjanja, ropotanja in fraz. Svoje trditve bomo podpirali le z dejstvi in dokazi!

Za danes hočemo prezreti delovanje svetne duhovščine in drugih cerkvenih redov in prid ljudske izobrazbe in strokovne izomike. Hočemo navesti le par vzgledov iz najnovejšega časa, iz katerih se razvidi, da je kat. duhovščina vse kaj drugega, kakor nazadnjaška.

Omeniti hočemo le delovanja jezuitskega reda na polju zvezdoznanstva.

Svetovno znan je pater Secchi, kateremu niso mogli odreči največjega priznanja — celo najhujši nasprotniki duhovščine. V znanstvenih krogih je tudi dobro znan jezuitski pater Dr. Karol Braun, ki si je pridobil svetovni glas

z raziskavanjem o solncu in kosmogoniji. — Protestant(!) F. K. Ginzler, ud kraljevega astronomičnega zavoda v Berlinu, piše o tem kat. učenjaku sledeče: „K najbistrounejšim poskusom nočnega veka, da bi se dokazala povprečna gostota naše zemlje in teženjska konstanta, je prištevati dela, katera je dovršil pater Dr. K. Braun, zaslužni vodja nadškofijske zvezdarne v Koloži na Ogerskem. Če se še pomisli visoko njegovo starost in dolgoletno bolehnost, prisiljeni smo priznati, da je Braunovo delo dokaz, koliko premore znanstvena enerzija in vzorna požrtvovalnost lenega samega moža.“

Začetkom junija 1890. je umrl na Angleškem jezuit pater Štefan J. Perry, čigar raziskavanja o solnčni fiziki in zemeljskem magnetizmu je sprejel učeni svet z največjim občudovanjem. Kraljeva astronomiška družba poverila mu je opazovanje popolnega solnčnega mrka dne 22. dec. 1889. Pri tej priliki je pisal v „Bulletin Astronomique“ M. Caillandreau, astronom na pariški univerzi, sledeče: „Za ta posel ninihče na svetu bolj sposoben kakor P. Perry“. Tega kat. učenjaka je angleška vlada poslala neštevilokrat na znanstvena potovanja. Pridobil si je tudi kot vodja jezuitskega observatorija neminljivih zaslug.

zovalnica v Manili občuje znanstveno z skoro 100 drugimi opazovalnicami. Celo kitajski cesar je zaukazal, naj se temu opazovališču pošiljajo vsak teden poročila iz vseh observatorijev kitajskega cesarstva.

Tako deluje — ljubi liberalci — katoliška duhovščina v prospah znanstva in vede. Ona dela, proučuje, napreduje, — vam pa prepušča fraze, psovke in nazadnjaštvo!

Dijaška slika.

Piše: Przekov.

Mrzla, ledena burja je brila po mestnih ulicah. Mrak je bil. Plinove svetilke so že bile prižgane.

Mladenič, zavil v lahek havelok, pod pazduho s knjigami je stopil iz lepe hiše na cesto. Stisnil je bolj havelok k sebi, zakašljal lahko ter odhitel po ulici... Ustavil se je zopet pred visoko hišo, a kmalu nato izginil za velikimi vrati... Počasi je stopal po kamenitih stopnicah gor v tretje nadstropje — podučevat.

Podučevat, a on je že ves izmučen, utrujen! Že od ranega jutra dela z duhom. Prisiljen je prodajati svoje znanje drugim — da se živi — da se izobražuje...

Kako je bilo na volišču v Tolminu 3. t. m.? — Saj si lahko sami mislite, kako. Šli smo na volišče razdeljeni na desno in levo. Naši na desni; oni na levi. Naši mirni, neomahljivi in svoje stvari gotovi; levičarji nepokojni in mrzlično-zdražljivi. Opoldne pri obedu so imeli naši pri Kranjcu sobo na desni, nasprotniki na levi. Našim je sviral avtomat mej obedom: „Hej Slovani“, — „Naprej zastava“ — odlomke iz „Prodane neveste“ od Smetane, in „Cavaleria rusticana“ in druge arije. Levičarji so si pa solili obed s Sočinimi kvantami. „Po svoje vsaka božja stvar: V višavi orel, — ureh v luži“.

Iz Velikega dola. Naši volivci so bili vsi kakor jeden mož za katoliškega poslanca, ter so prišli skoraj brez izjeme na volišče. V V. kuriji smo volili skupno s županstvom v Brjah dva volilna moža, jednega smo izvolili iz njih srede ki je vpriču dveh županov dal možko besedo, da bo volil katoliškega narodnega poslanca. Do zadnjega je zadrževal, da je na naši strani, a pri volitvi se je pokazal hinavca in izdajico. Pač zadosti ostudno in sramotno za moža. Nikoli več si ne izpere tega madeža. Nam je bila volitev vestna stvar in smo mu naložili na njegovo vest čez 100 glasov — a vesti ni imel, izdal je naše glasove liberalski stranki. Hvala Bogu, zmaga je naša brez njega, tako so naznanjali topiči daleč na okrog, naši možje pa so se zbrali pri kozarcu vina. Ubogi in premožni, stari in mladi, tudi taki, katerih ni sicer v krčmo, so segli v žep, da so se skupno veselili zmage resnice. Najbolj smo pa bili veseli, ker nismo imeli v svoji občini nobenega liberalca.

Iz Livka se nam poroča, da bi bil tamošnji volilni mož 5. kurije, 60letni stric Anton Mašera, voditelj tukajšnjih naprednjakov, kot hribolazec „Triglav“ imenovan, v svoji gorečnosti za dr. Tumo skoraj zmrznil. Vračaje se po volitvi iz Tolmina proti Livku opešal je revež v debelem bregu in bil prisiljen iskati prenočišča v nekem seniku. Da ni posebno prijetno, pri 10° pod ničlo tako rekoč pod milim nebom prenočevati, vsakdo lahko spozna. Toliko trpeti za prazen nič ni le žalostno, ampak silno nespametno.

Volčji grad pri Komnu. — Splošno veselje je zavladovalo pri nas, ko smo izvedeli o izvolitvi dr. Gregorčiča, tem večje, ker so o prvotnih volitvah volilnih mož zmagali v Komnu liberalci.

— Dne 23. m. m. je tukaj pogorel „Primorec“ št. 50. Zgodilo se je tako-le: Anton Žigon čita omenjenega umazanca. Ko pa pride do stavka o spovednici, zabrusi vse skupaj v ogenj, da so se cvrli umazanci predalčki. Pravijo, da so temu umazancu dali slovo.

— Minuli teden je bil previden sè sv. sakramenti naš altarni umetnik F. Stofa. Dne 7. t. m. je umrl Jožef Metlak, mladenič, ki je bil v dolgi boleznii večkrat previden sè sv. sakramenti.

S Krasa dne 7. prosinca 1901. Krasna je bila noč po volitvi državnega

In gori je zopet presedel celo uro. Votlo je donel njegov glas po sobici, ko je razlagal nepravilne latinske glagole svojemu učencu. Večkrat ga je silil kašel, oni čudni, čudni kašel in vstavljati se mu ni mogel!

Kako grenak, kako gorjup na tak način prisluzeni kruh! Blagor onim, katerim se ni treba klanjati ošabnim materam, katerim se ni potreba izgovarjati radi nemarnosti učenceve pri očetu. Le inštruktor je kriv, če deček ne napreduje, on naj za ubogé novčice zabije učenost tepcu v glavo. Često, pač pogosto so rojile take misli našemu dijaku po glavi. Vsak večer, ko je prišel domov, je moral se zase skrbeti in se učiti. Kolikokrat ga je dobila pri slabo brleči, smrdljivi petrolejki ena ura in tudi dve!

Srečen, vesel je bil, ko se je približal kak praznik — saj je bil tudi prost — prost ta dan!

A v oni mrzli zimi se je še bolj prehladil! Prenaporno delovanje in prehlad, sta vklonila nežno zdravje. Približala se je pomlad! Po nasvetu zdravnika je moral zapustiti šole ter iti domov, da — ozdravi! In doma je popolnoma ozdravel! Nekega lepega jesenskega dne je pritisnil smrtni angelj mrzel poljub na njegovo bledo, upalo lice. Zastonj se je ubijal za svoj obstanek, — zaman si je zidal lepšo bodočnost! Neizprosna, trda smrt je napravila vsemu — konec.

poslanca dne 3. prosinca t. l., ko sem se peljal pozno zvečer iz Sežane. Dasi je mrzli veter bril po ušesih, sem bil vendar dobre volje radi tega, ker je bil izvoljen poslanec naš vrli gospod vitez dr. Gregorčič.

Izenadjen sem bil pripeljavši se v Tomaju. Tu je bilo vse na nogah, vse je od veselja rajalo in prepevalo, s holmca se je razlegal glas mogočnih topičev. Vstavljal sem se ter v krčmi se okrepčal s kozarcem vinske kapljice. Videl sem, kako so se vozili iz volišča iz Sežane volilni možje obeh strank. Liberalci so bili nekako zaviti, ne vem ali radi mraza, ali da niso tako slišali glasu topičev, ki so gromeli gospodu vitez dr. Gregorčiču na slavo. Pa ne le v Tomaju, tudi po drugih vaseh so gromeli še drugi dan gospodu poslancu vitez dr. Gregorčiču topiči na slavo, in to celo po takih vaseh, kjer so bili volilni možje liberalci, kar znači da niso še propali.

Opazovalec

Iz Cerkna. Volitev za V. kurijo je i pri nas končana. Volili smo skupno se Šebreljci in Št. Viškogoreci. Za dr. Gregorčiča je bilo oddanih pri prvi kakor pri ožji volitvi 13 glasov, pet za dr. Tumo. Peti glas je bil pa le ukraden, kajti mož, ki ga je oddal, je bil voljen za volilnega moža kot pristaš Gregorčičev, kakoršnega se je sam izjavil. A ko je prišel na volišče, skrival je svojo glasovnico, na kateri je bil dr. Tuma in volil zanj. Slaba mu! Cerkljanom pač ne manjka v lastni sredi mož značajnih in neupogljivih — varali so se, zanašajoč se na moža piškavega in podkupljivega značaja. V tolažbo jim je to, da je bil ta odpadnik iz Bukovega, da ga tudi sedaj lažje in bolj poznajo.

„Sočinemu“ dopisniku iz Otaleza se nam ne zdi vredno odgovarjati, ker če je bil to res, kakor je sam hvaleč se izjavljaj, le pobič 17 let, sam ni vedel, kaj je kvasil, če so pa drugi — kakor si drzne marsikdo soditi — skriti za njim, je žalostno, da se morajo skrivati za tako ničlo. S farbo na dan, gospodje!

G. Matevž Pirih, Št. Viškogorski župan se je pri nas zelo v slabi luči pokazal pred volilno sobo. V svoji nesramnosti je hotel siloma zapisati volilcu na listek dr. Tumo, a zasačen je bil in na povelje g. komisarja jo je moral popihati.

Naši kmetje res ne poznajo mnogo politike, a vendar vedo, kje so jim prijatelji in kje jih ni. Vprašamo pa tukaj javno vse cerkljanske kmete, kdo je le enemu izmed njih obljubil le kronico, če bo volil za dr. Gregorčiča in vsak bo moral odgovoriti, da nihče. Tako so bili torej podkupljeni! Ako pa verujejo besedam svojih duhovnikov več kakor besedam nekaterih krčmarjev, katere gosp. Gabršček izkorišča za svoje namene, vedo uže sami, zakaj tako. Naši kmetje nimajo slame v glavi! Živela katoliško-narodna zavednost!

Iz nakelske županije na Brkinih. — Dragi „Primorski List“! Ker so le redki dopisi iz naših balkanskih hribov (?), ponižno prosim, natisni te skromne ali resnične vrstice. Pred dvajsetimi leti je bil pri nas popotni učitelj za Barko in Vatovlje g. Blaž Pernišek. Krestil nam je v istem času naše tri glavne hribe v pričó nekaterih odličnih oseb. Prvem je dal ime „Balkan“, drugemu „Slavjan“ in tretjemu „Nihčič“. Na imenovanih hribeh smo tudi udano prisegli: Na prvem zvestobo našemu presvitlemu cesarju Francu Jožefu, na drugem zvestobo sv. križu, na tretjem zvestobo slovenskemu narodu. Da se te svoje obljube držimo, pokazali smo že večkrat, pokazali smo tudi dne 3. t. m. o volitvi državnega poslanca. Vsi krivi volilni liberalni katekizmi nas niso preslepili. In zmaga je naša! Izvoljen je naš g. dr. Anton Gregorčič. Vprašam „Sočo“ in „Primorčka“, kako se more človeka, ki je od cesarske kraljeve visokosti kinečan z vitezkim križcem, tako do skrajnosti blatiti in mu prepevati nagrobnico?

Na prej imenovanih hribeh prižigamo o prilikah velikih slavnosti kresove, kateri so lepo plamteli pretečeno jesen. o prihodu cesarja Franca Jožefa na Gorisko. Tako je bilo tudi dne 4. t. m. Ko smo izvedeli, da je pri ožji volitvi zmagal naš bivši poslanec gosp. dr. Anton Gregorčič, pokazali so se v kljub vsemu mrazu kresovi na omenjenih hribeh.

100 goldinarjev za 1 glas!! — V Sežani pravil je volilni mož, da so

mu agenti „napredne stranke“ ponujali sto goldinarjev, če odstopi in proda glas Mož pa ni odstopil! Slava mu! — O to je bilo ponudbe in lova, doma, na poti in v Sežani! Šest možakov (lepi možje taki!) se je dalo pregovoriti.

Darovi za Živca. — V „Soči“ št. 159, m. m. bi bilo moralo biti izkazanih 45 K 10 v., izkazanih pa je samo 39 K 10 v. Opozarjamo g. Živca, da točna poterja, kajti blaga sreča darujejo le njemu in ne „Sočinim“ urednikom.

Iz Tolmina. — Dne 3. t. m. sta bila ob 9. uri zvečer vržena skozi šipo v sobo g. kaplana Koširja dva velika kamena. Eden je bil vržen proti pisalnemu pultu, kjer navadno dela g. Košir; drugi pa proti postelji, a noben ga ni zadel. Kamena hrani g. Košir v spomin. G. Koširja ni bilo na dan volitve niti doma, imel je previdbo v zelo oddaljeni kraj, in se sploh s sedanjo volitvijo ni čisto nič bavil. Taki divjaki so naši naprednjaki!

S Št. Viške gore dne 6. januarja 1901. — Dne 29. decembra m. l. je šel 63. letni hlapec Franca Vogriča, posest. v Paljah, po blago na Slap. Ko v prodajalnici g. „Reje-a“ nakupi blago ter se še nekoliko pokrepča z malo južino, odpravi se nenavadno vesel iz Slapa proti Ročam. Nad Ročami pa hoče počivati ter odloži opertano blago na kamen, a na enkrat zgrudi se nezavesten na tla, njegov spremljevalec šel je po vode k bližnji hiši a zaman, — bil je mrtev. Nagle in neprevidene smrti varuj nas Bog! —

V Kanalu dne 7. januarja 1901. Blagovolite sprejeti v Vaš cenjeni list sledeči dogodek od dne 30. decembra. Stari pregovor pravi: Slišati treba dva zvona, potem soditi, kdo prav ima. —

V „Soči“ od 3. t. m. je članek pod naslovom „v sakristiji v Kanalu“, v katerem dopisnik zagovarja našega cerkvenika, da je bil vzlet namesto navadnega staro ogrinjalo, katero služi pri popoldanski službi božji, pri povzdigovanju Najsvetejšega, in da ko je po končanem blagoslovu prišel v sakristijo, je počel g. podružnik rentaćiti nad cerkvenikom in ga udaril v obraz, da je dvakrat kri bruhal iz sebe. — To je laž, tako govore največ one dve ali tri osebe, katere stojé na cerkvenikovi strani. —

Možje, ki so vse videli, kar je delal cerkvenik v sakristiji, vedo povedati, da je cerkvenik hotel g. podružnika jeziti z onim starim ogrinjalom, katero ni bilo več za rabo.

Po blagoslovu je gosp. podružnik le na tihem v sakristiji nekaj rekel cerkveniku, ali ta, namesto da bi se bil lepo izgovoril, kakor se priiči cerkveniku, je glasno in predržno odgovarjal, na kar je prišla g. podružnika nevolja in če ga je nekoliko klofnil, kdo bi mu zameril! Njegovo obnašanje do g. podružnika je bilo zelo razžaljivo.

Naš čast. gospod podružnik je izvrsten duhovnik in opravlja svojo službo, v popolno zadovoljnost ljudstva in je vsem priljubljen, ali mežnar se toži, da 24 podružnikov in kaplanov je bilo pred tem in z vsemi je lepo izhajal, le stem da ne more, — radi verjamemo, da ta gospod si ni hotel dati zapovedati, in je odstraniti dal nekateri neredi, ki niso bili ne v čast in ne v korist cerkvi sami, ne ljudstvu na sploh.

Krvice, katere mora ubogo ljudstvo prenašati zavoljo pregreškov drugih, so velike. Kdo je temu kriv, da nimamo velikega zvona uže od 21. maja p. l. do danes? Ura ni poprej nikdar prav kazala, zdaj pa uže več mesecev ne teče, ne da bi se popravila. —

Tu je potrebno radikalnih sprememb, ker ljudstvo plačuje vse davke in doklade direktne in indirektne. Tako žalostnih razmer, kakoršne se godijo in doprinašajo tu pri nas, jih nima para pod celo goriško nadškofijo. Skrajni čas je, da se enkrat sklene konečni račun, ker to je uže več kot sramota, to je škandal.

Občinski možje.

Iz Dornberga. Začetek 20. stoletja smo obhajali v tukajšnji farni cerkvi pred izpostavljenim Najsvetejšim prav slovesno. Polnočno sv. mašo je opravil naš č. g. župnik. Po končani peti sv. maši smo pred sv. R. Telesom vse skoz celo noč molili in sicer udje bratovščine

sv. rožnega venca, katero nam je vpeljal g. župnik. Ganljivo je bilo videti, kako so se vrstili predsedniki in predsednice rož, ki so molili vse skozi po tri dele sv. rožnega venca do pol desetih, ko je začela druga sveta maša. Niso pa prišli vsi na vrsto, ker naša bratovščina šteje 52 rož. Veliko seme, katero je zasejal med nas občje priljubljeni g. župnik, naj bi obrodilo stoteri sad v novem stoletju.

Mirnik dne 5. jan. 1901. Lepo petje je zares prijetna stvar. Tudi v tem kraju je bilo pred časom lepo petje. A pevcí so se pred dobrim letom med seboj razcepili, in tako sta nastala iz jednega močnega dva manjša in šibkeja pevška zbora.

Pred božičnimi prazniki so se pa pevcí zopet združili, zato smo imeli za božične praznike prav lepo petje, kar je gotovo povzdignilo slovesnost službe božje in razveselilo srca prebivalcev tega kraja. A glej nesrečo! Drugi božični praznik uže po dokončanej sv. maši je zbolel tenorist, mladenič Peter Grudina. Vnetje pljuč na obeh straneh ga je mučilo celih 10 dni, in ga slednjič prisililo, da je 4. t. m. zj. mirno zaspal v Gospodu.

Bil je blag mladenič, vse ga je rado imelo, zato je sedaj vsem toliko bolj žal po njem. Naj počiva v miru.

Devin, 7. januarja 1900. V naši vasi ob jadranskem morju ustanovilo se je pevsko-bralno društvo „Ladija“. Želimo društenikom, da bi se srečno vozili po morju življenja v svojej „ladiji“ in da ne bi zgrešili varnega pristanišča! Društveni odbor napravil je na Silvestrov večer v „obč. domu“ malo a polvalno veselico, pri kateri je bila obdarovana vsa šolska mladina z obleko, knjigami, šolskimi potrebščinami i dr. Želeti je, da se kaj takega vsako leto ponovi!

Z novim letom preselila se je ljudska šola iz starega poslopja v nov „obč. dom“, kjer so lepi šolski prostori. — V „obč. domu“ je tudi prostor za „otroški vrt“; otrok je dovolj, a vrtarice ni! Lani je bil odprt „otroški vrt“ le nekaj mesecev. Priporoča se ta važna zadeva g. predsedniku društva „Šolski dom“. —

Sv. misijon v Solkanu. — Sè sv. misijonom je solkanska župnija končala staro in pričela novo stoletje. Od 30. decembra do 6. jan. obhajali smo sv. misijon. Vodili so ga č. oo. Doljak, Verhovec in Žužek, vsi iz družbe Jezusove. Župljani so pridno zahajali k pridigam, Z malimi izjemami prejeli so vsi sv. sakramente ter tako spravljani z Bogom pričeli novo stoletje. Veliko duhovnega veselja je obrodil sv. misijon. Dal Bog, da bodo tudi uspehi stalni. Bog plati ves trud gg. misijonarjem. Hvala pa tudi gorečemu g. župniku, ki nam je oskrbel to duhovno veselje. Mi pa hočemo slediti naukom ter tako si zagotoviti časno in večno srečo.

Iz Bilj. C. k. namestništvo je dalo sledečim tuk. vinogradnikom nagrado za lepo in umno obdelevanje vinogradov: Davidu Pericu 100 kron, Andreju Pericu 50 kron, Ivanu Dominku, Antonu Sobanu, Francetu Mozetiču in Jož. Vrtovcu po 40 kron.

Kreplje, dne 3. januarja 1901. Tukajšnje bralno vinogradsko in sadjarsko društvo je imelo dne 30. m. m. ob 4. uri popoldne svoj redni občni zbor. Predsednik g. Alojzij Brundula je odprl zborovanje s primernim nagovorom, potem je sledil dnevni red, potrjenje računa za leto 1900 itd. Dohodkov je bilo v minulem letu 1213 kron 4 vin., stroškov je bilo 1168 kron 49 vin.

Potem je sledila volitev novega odbora. Izvoljeni so bili sledeči: Avguštin Orelj, hšt. 14, predsednikom, Janez Tavčar, hšt. 28, podpredsednikom, Janez Kobal, hšt. 8, blagajnikom, Josip Tavčar, hšt. 10, odbornikom, Anton Tavčar, hšt. 24, tajnikom, vsi iz Krepljen. V mirovno sodnijo so bili izvoljeni Ivan Tavčar, hšt. 25, Andrej Tavčar, hšt. 1, iz Krepljen, Evgen Slavec iz Dutovljen in Viktor Sirec, hšt. 17 iz Godenj; predsednikom mirovne sodnije Andrej Tavčar, Kreplje št. 29.

Pregledovalcem računov so bili izvoljeni: Vinko Kompare hšt. 5, Miha Brundula, hšt. 16, Anton Žvab, hšt. 21 iz Krepljen.

Odbor društva slovenskih veleposesnikov razpošilja med veleposesnike na Goriškem volilni oklic, v katerem

priloroča za slovenskega kandidata gospoda Andreja Kocjančiča, veleposestnika v Podgori.

Domača umetnost. Za hrvatsko umetniško društvo so nakupljene mej drugimi slovenskimi umotvori slike naše domače umetnice gospodične Henrike Šantel in sicer študija in akvarel „Furlanka“ in dve študiji (štev. 78 in 81) katere je nabavil vseučilišni profesor Kršnjavi. Živela naša domača umetnica!

Razglas. Deželni odbor poknežene goriske in gradiške razpisuje izprazneno mesto deželnega tajnika z letno plačo 2400 kron in dokler se ne prekliche, z 25 odstotno draginjsko priklado.

Če bo po preteku ednega leta deželni odbor s službovanjem zadovoljen, ukrene stalno podelitev službe ter zadobi tajnik pravico tudi do 10 odstotnih plačnih poviškov do dopolnjenega 25. leta službe in se mu bodo vstevala leta za pokojnino po določilih veljavnih zakonov.

Prošivcem je dokazati, da so končali politično pravne študije, da so popolnoma vešč italijanskega, slovenskega in nemškega jezika in da so si v dosedanjem službovanju prisvojili sposobnost v konceptu in pisarničnih poslih.

Prošnje je podati deželnemu odboru v 4. tednih od dne razglasitve.

Državni uradniki, ki bi se hoteli oglasiti za službo, naj pošljejo svoje prošnje po načelnikih dotičnih uradov.

Oznanilo c. kr. finančnega ravnateljstva v Trstu dne 1. januarja 1901, s kojim se vnovič razglašajo veljavni roki za plačevanje raznih neposrednih davkov kakor tudi posledice zanemarjanja istih.

Finančno ravnateljstvo naznanja vsled postave z dne 9. marca 1870 drž. zak. št. 23, da se sledeči davki imajo v teh-le rokih plačevati:

a) zemljarina v mesečnih obrokih in to: prvega vsakega meseca naprej; b) hišno-razredni kakor tudi hišno-najemni davek zunaj mesta Trsta v mesečnih rokih in to: prvega vsakega meseca naprej; v mestu Trstu in okolici pa se mora plačati hišno-najemni davek 1. marca, 1. junija, 1. septembra in 1. decembra;

c) 5 od sto davščina od hiš davka prostih radi zidanja ima se v onih rokih kakor hišno-najemni davek t. j., v Trstu in okolici 1. marca, 1. junija, 1. septembra in 1. decembra, zunaj Trsta pa prvega vsakega meseca naprej plačati;

d) občina pridobarina se ima plačati za vsako četrtletje naprej 1. januarja, 1. aprila, 1. julija, in 1. oktobra. Isto tako treba plačati pridobarino od javnemu dajanju računov podvrženih podjetij v štirih enakih 1. januarja, 1. aprila, 1. julija in 1. oktobra dospelajočih obrokih;

e) v kolikor se prihodarina ne plača na način označeni v §. 133 zakona od 25. oktobra 1896. drž. zak. št. 220 t. j. potom odbitka, treba jo poravnati v dveh enakih 1. junija ter 1. decembra dospelajočih obrokih;

f) osebno dohodarino je plačati s pridržkom določeb §. 234 zakona od 25. oktobra 1896. drž. zak. št. 220 oziroma cesarske naredbe od 8. julija 1898. drž. zak. št. 120 v dveh enakih 1. junija ter 1. decembra dospelajočih obrokih. Vsled teh zakonitih odredb so dolžni vsi oni, ki izplačujejo dohodke v §§. 167 ter 168 gornjega zakona omenjene, ako isti niso zgolj spremenljivi, odtegniti prejemnikom od teh dohodkov predpisano osebno dohodarino in plačarino, ki se jim v to svrhu vsakoletno prijavi. Odbitki se opravljajo v istih rokih in v istih razmerjih obrokih, kakor izplačevanje prijemkov.

Kedor navedenih neposrednih davkov ne plača najpozneje v 14 dneh po preteku roka določenega za poravnanje vsakega teh davkov, je dolžan plačati z amudne obresti, če preseže posamezni redni davek vred za vse leto 100 kron.

Zamudne obresti se računajo od dneva sledečega roka za vplačanje do dne plačila, tako da pride po 1³/₁₀ h na vsakih sto kron vsaki dan, kar se z dolžnim davkom vred potrja.

Slednjič se opozarjajo plačalci še na sledečo določbo §. 5 zakona z dne 9. marca 1870. drž. zak. št. 23: „Če bi se o začetku novega davčnega leta še ne bil mogel dolžni davek za to leto posamnim davkoplačevalcem stalno predpisati, naj se davki za ustavno dovoljeni čas plačujejo v znesku predpisanem za preteklo davčno leto, dokler se ne od-

merijo novi davki, v katere je potem všteti že izvršena plačila“.

Socijalne drobtinice.

O novi domovinski postavi. Državni zbor ni že dolgo časa sklenil tako pravične in za avstrijske narode tako blagodejne postave, kakor je nova domovinska postava. Presvetli cesar jo je potrdil dne 3. dec. 1896 št. 222.

Po tej postavi ima od 1. jan. 1901 naprej vsak avstrijski državljan, ki je v katerikoli občini bival nepretrgoma deset let, ki je dosegel 24. leto in ni bil kaznovan zaradi hudodelstva, pravico prositi domovinske pravice v dotični občini. To pravico imajo tudi ženske.

Kaj mora storiti, kdor hoče v občini dobiti domovinsko pravico? Napraviti mora pred vsem prošnjo na dotično županstvo. Ta prošnja ne potrebuje nobenega koleka. V prošnji mora povedati: 1) da biva že deset let nepretrgoma v občini. 2) da se je pošteno obnašal in da ni bil nikdar kaznovan zaradi hudodelstva, kar treba dokazati s spričevalom policije, v katerem morajo biti zapisane tudi hiše, v katerih je prosilec bival zadnjih 10 let. To policijsko spričevalo mora biti s kolekom 1 K. 3) da je dosegel že 24. leto, kar treba dokazati s krstnim pismom 4) kje je imel do zdaj domovinsko pravico, kar treba dokazati z domovinskim listom.

Prošnji na županstvo treba pridjati kolek 30 vinarjev, da se porabi za novi domovinski list, katerega izda županstvo.

Delavci slovenski! Spomnite se, kaj se je do zdaj delalo po stari postavi z vami. Če ste oboleli, niso marali nikjer za vas, ne v mestu, kjer ste služili, ne v domači vasi, kjer ste bili rojeni. Da, pripetilo se je pogosto, da so vas v boleznih le preklinjali. Zdaj je čas, da si po občinah, kjer delate, zagotovite domovinsko pravico. Živite pošteno, da vas ne kaznujejo radi hudodelstva. Delajte pridno, da ne bo treba prosjačiti, kajti v tem slučaju ima občina pravico vas preganiti. Ako vas prežene, se bivanje v občini pretrže in treba bo z nova začeti.

Kdor sam ne zna napraviti prošnje, obrne naj se do delavskega društva, katerega je ud ali pa do županstva, kjer je bil do zdaj pristojen. Tudi dosedanja domovinska občina sme napraviti prošnjo ter zahtevati, da se sprejme kdo v tujo občino, ako je že 10 let tam stanoval. Ako bi magistrat delal Slovencem sitnosti, obrniti se je na glavarstvo, katero mora skrbeti, da se postave točno vrše!

Za kratek čas.

„Marameo“. — V Ločniku je običaj, da gredo fantje na sv. Martin od hiše do hiše koledovat — za klobase. Prišli so tudi pred župnišče ter zaigrali, toda v hiši je ostalo vse — tiho. Zaigrajo celo jedno narodno, pa nič ni pomagalo, v hiši se nič ne gane. Načelnik pozvoči pri vratih enkrat, dvakrat, trikrat, toda tudi to ni pomagalo. Razjarjen se obrne na to načelnik proti godbi ter srdito veleva: „Musica, — subito un marameo!“ (Godba, — takoj zagodi znani marameo!). Ko končajo, prikaže se spoštljiva glava dekanova na oknu prvega nadstropja izza priprtih oknic in čuje se glas: „Marameo gor, marameo dol, ma klobas ne bo“.

Nekaj sličnega pripetilo se je v četrtku našemu Gabrščeku. Šel je koledovat za italijanske glasove, trkal, zvonil je pri Lenassiju in drugih; — a vse zastoj. Ko je videl, da nič ne pomaga, spustil je svojo bando pred dr. Gregorčičevo stanovanje ter komandiral: „Banda, — subito un marameo!“ Ko so končali, se prikaže spoštljiva glava Gregorčičeva na oknu in čuje se glas:

„Marameo gor, marameo dol, — a mandata za peto kurijo ne bo!“

Anton Obidič,

čevljar

Semeniška ulica hiš. št. 4 Gorica, priporoča se za raznovrstna naročila po meri za gospe in gospode.

Naročila se izvršujejo hitro.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici h. št. 1. v lastni hiši, kjer je „Trg. obrt. zadr.“

Sadjarsko in vinarsko društvo za Jërda v Gorici

Prodaja naravne in pristne briske pridelke po zmernih cenah.

Zaloga pristnih vin:

burgundeca, rizlinga, modre frankinje in drugih.

DESERTNA VINA.

Sedež društva je:

Gorica, ulica Barz elin št. 20.

Prva slov. trgovina z železjem

Konjedic & Zajec

prej G. Darbo

Gorica, pred nadškofijo št. 9.

Priporočata po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa in ploščevine raznega obrtniškega, poljedelskega, vinnogradskega in polhišnega orodja. Prevzemata naročila za vse stavbe in podjetja. Glavna zaloga za Gorico in okolico izdelkov c. kr. priv. tovarne; pripoznana zaloga najboljših kotlov od g. Nussbaum v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga najboljšega koroskega askalon in brescian jekla. — Zaloga Portland in roman cementa. — Česar ni v zalogi, pri-skrbi se nemudoma.

Kupujeta staro železo in kovino po najvišjih cenah.

Vsako naročilo se izvrši nemudoma in vestno.

Anton Breščak

Gorica, gosposka ulica št. 14, (blizu lekarne Gironcoli).

Ima v zalogi vsakovrstno pohištvo za vsak stan. — Oprava po najmodernejših slogih, posebno za spalne, jedilne in posetne sobe je po nemškem slogu.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mize, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice z trsja in celuloida, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbiro ter razne tapetarije. Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

V zalogi ima najelegatnejšo sobno opravo, na katero se še posebej opozarja p. n. občinstvo!

Karol Draščik,

pekovski mojster na Kornu v Gorici odlikovan z častno diplomom najvišjega priznanja jubilejne razstave na Dunaju l. 1898. In v Gorici na razstavi l. 1900 s zlato svetlino izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinerega, za nove maše in godove, kolače za birmo in poroke itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov. — Priporoča se za nje svojim rojakom v mestu in na deželi najljubdeje.

Izvrstna goriška vina

ima na prodaj

Kmetijska zadruga v St. Petru (pri Gorici).

Priporočuje ista tudi za maše č. gg. duhovnikom. Za pristnost se jamči.

Čebelno voščene sveče pod garancijo 2000 kron

priporočam preč. duhovščini, cerkvenim oskrbništvom in slavnemu p. n. občinstvu.

Med garantiran čebelni pifanec najbolje vrste na drobno Kg. po K 1.20.

Z odličnim spoštovanjem

J. Kopač,

svečar, ulica sv. Antona 7, Gorica.

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici,

Gosposka ulica hiš. št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izberli, kakor: sukno, platno, prtenino, Chiffon, oksfort, srovice, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce. Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pojanja.

Večna luč!

Redko kedaj se dobi prozornega, dobrega pristnega oljkega olja za „večno luč“, marveč navadno le mešano, nesnažno olje. Najslabše olje pa je tako, ki obleži na dnu posode. Predajalec dá tudi tako olje za „večno luč“: da pa tako olje z nobenimi stenji, niti z navadnimi „duščami“ ne gori, je znano vsakemu iz skušnje.

Da ne bo več pritožb,

da olje ne gori, ali pa da premočno gori, ali da stenj preveč olja povzije, omislil sem si *troje vrst stenjev*. Priporočam torej, da se po dobroti olja rabijo

Kofolovi stenji,

katere garantiram za trajno „večno luč“ tudi v najhujšem mrazu. Pouk s pošiljativjo.

Za prozorno dobro olje stenj O, za slabše I., najslabše (nesnažno) II. — Za visoka stekla „Giullonov Aparat“ stenj O, I. K 60 v., stenja I. in II. 3 K. — Za navadna nizka stekla stenj O I. K., I. in II. 2 K 40 v. — Skatljica stenjev zadostuje za eno leto.

Stekla vseh vrst in barv. Dolemečeve sveče iz pravega čebelnega voska po originalnih cenah.

Se priporoča preč. duhovščini

Tine Kofol,

cerkvenik v Kanalu (Goriško).